

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24 sierpnia 2015 r., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 10 sierpnia 2015 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przyznał urodzonemu w dniu (...) J. K., rentę rodzinną od dnia 1 sierpnia 2015 r. do dnia 31 października 2017 r. po zmarłym wskutek wypadku przy pracy z dnia 7 sierpnia 2013 r. ojcu K. H..

/decyzja k. 5-6 akt ZUS/

W dniu 29 kwietnia 2016 r. (data nadania w placówce pocztowej) J. K., reprezentowany przez przedstawiciela ustawowego – M. K., działającego przez profesjonalnego pełnomocnika w osobie adwokata, złożył odwołanie od powyższej decyzji, zaskarżając ją w części obejmującej odmowę przyznania prawa do renty rodzinnej po zmarłym ojcu od dnia jego śmierci, tj. od dnia 7 sierpnia 2013 r. do dnia 31 lipca 2015 r. i wnosząc o jej zmianę poprzez przyznanie małoletniemu J. K. renty rodzinnej po zmarłym ojcu od dnia 7 sierpnia 2013 r. oraz o zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującego się kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

/odwołanie k. 2-6/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, argumentując że przedstawiciel ustawowy małoletniego wnioskodawcy złożył wniosek o rentę w dniu 15 sierpnia 2015 r., w związku z czym – stosownie do treści art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS – świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu, z uwzględnieniem ust. 2. Zdaniem organu rentowego skoro wniosek o został złożony w dniu 10 sierpnia 2015 r., to podjęcie wypłaty świadczenia nie mogło nastąpić wcześniej niż od dnia 1 sierpnia 2015 r., w związku z czym zaskarżona decyzja jest prawidłowa.

Na rozprawie w dniu 18 stycznia 2017 r., bezpośrednio poprzedzającej wydanie wyroku, pełnomocnik wnioskodawcy poparł wniesione odwołanie natomiast pełnomocnik organu rentowego wniósł o oddalenie odwołania.

(oświadczenie pełnomocników stron e-protokół z dnia 18.01.2017 roku, czas nagrania: 00:01:50 – 00:07:38, płyta CD – k. 37)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca J. K. urodził się w dniu (...) w czasie trwania małżeństwa P. K. i M. K..

(okoliczność bezsporna)

W dniu 7 sierpnia 2013 r. zmarł K. H..

(kopia odpisu wyroku z 06.07.2015 r. – k. 10)

Na podstawie próbek pobranych od zmarłego K. H. oraz od wnioskodawcy przeprowadzone zostały badania DNA, których wynik z dnia 28 sierpnia 2013 r. potwierdził biologiczne ojcostwo K. H. w stosunku do wnioskodawcy.

(kopia wyniku badania DNA z 28.08.2013 r. – k. 16-22)

Prawomocnym wyrokiem dnia 5 września 2014 r. (sygn. akt III RC 448/13) Sąd Rejonowy w Zgierzu orzekł, że mąż matki dziecka – P. K. nie jest ojcem J. K..

(kopia odpisu zupełnego aktu urodzenia – k. 12 – 12 odwrot)

Prawomocnym wyrokiem dnia 6 lipca 2015 r. (sygn. akt III RC 6/15) Sąd Rejonowy w Zgierzu ustalił, że biologicznym ojcem J. K. jest K. H., zmarły 7 sierpnia 2013 r.

(odpis wyroku z 06.07.2015 r. – k. 9 akt ZUS)

W dniu 10 sierpnia 2015 r. przedstawiciel ustawowy wnioskodawcy - M. K. wystąpiła do organu rentowego z wnioskiem o rentę rodzinną po zmarłym K. H..

(wniosek z dnia 10.08.2015 r. – k. 1-3 akt ZUS)

Decyzją z dnia 24 sierpnia 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przyznał J. K., rentę rodzinną od dnia 1 sierpnia 2015 r. do dnia 31 października 2017 r. po zmarłym wskutek wypadku przy pracy z dnia 7 sierpnia 2013 r. ojcu K. H..

/decyzja k. 5-6 akt ZUS/

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał na podstawie wyżej powołanych dokumentów uznając te dowody za wystarczające do poczynienia przedmiotowych ustaleń. Powołane dowody nie były kwestionowane w toku postępowania przez żadną ze stron, a Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw, aby z urzędu zakwestionować ich wartość dowodową w sprawie. Wskazać także należy, że stan faktyczny był pomiędzy stronami bezsporny, gdyż spór w przedmiotowej sprawie ma charakter prawny, a sprowadza się w istocie do odmiennej interpretacji przepisu art. 129 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie jest niezasadne i jako takie podlega oddaleniu.

Stosownie do art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U z 2016 r., poz. 887 ze zm.), renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń. Uprawnionym członkiem rodziny jest dziecko (art. 67 ust. 1 pkt 1 ustawy). Dniem nabycia prawa do renty rodzinnej jest dzień spełnienia wszystkich przesłanek wymaganych do nabycia tego prawa (art. 100 ust. 1 ustawy). Dniem nabycia prawa do renty rodzinnej przez dziecko urodzone przed śmiercią rodzica spełniającego warunki do uzyskania renty z tytułu niezdolności do pracy jest dzień śmierci tego rodzica.

Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu, z uwzględnieniem ust. 2, który stanowi, że w razie zgłoszenia wniosku o rentę rodzinną w miesiącu przypadającym bezpośrednio po miesiącu, w którym nastąpiła śmierć ubezpieczonego, emeryta lub rencisty, rentę rodzinną wypłaca się od dnia śmierci, nie wcześniej jednak niż od dnia spełnienia warunków do renty przez uprawnionych członków rodziny.

Norma prawna zawarta w ust. 1. powołanego przepisu statuuje generalną zasadę, w myśl której podstawę do wypłaty świadczeń z ubezpieczeń społecznych stanowi wniosek o przyznanie, a następnie wypłacenie świadczenia, a nie samo spełnienie się przesłanek warunkujących prawo do świadczenia in abstracto. Zasada ta jest wyrazem przyznania przez ustawodawcę prymatu woli podmiotu uprawnionego, który nawet jeżeli spełnia przesłanki nabycia prawa do świadczenia, nie musi z niego korzystać. Istnienia prawa do świadczeń (wiążącego się ze spełnieniem warunków jego nabycia) nie można bowiem utożsamiać z przyznaniem (wypłatą) świadczenia. O nabyciu prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego stanowi art. 100 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, przewidujący powstanie prawa do świadczeń z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa, natomiast o wypłacie - art. 129 ust. 1 ustawy. Wszelkie wątpliwości w tym zakresie zostały usunięte przez Sąd Najwyższy, który stwierdził, że przyznaniem świadczenia jest ustalenie prawa do jego pobierania, a więc wypłaty (por. uchwałę siedmiu sędziów

Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 1989 r., III UZP 11/89, OSNCP rok 1990, nr 6, poz. 72 i wcześniejszą uchwałę z dnia 10 sierpnia 1988 r. III UZP 22/88, OSNCP rok 1989, nr 12, poz. 194 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2006 r., III UK 95/06). Pogląd ten zachował aktualność, a jego przyjęcie oznacza, że powstanie ipso iure prawa do świadczenia przez stwierdzenie spełnienia jego warunków nie odpowiada przyznaniu świadczenia. Przyznanie świadczenia nie może nastąpić, jeśli nie zostanie złożony stosowny wniosek przez osobę zainteresowaną.

W konsekwencji dopiero złożenie wniosku o świadczenie powoduje obowiązek jego wypłaty. Podkreślenia wymaga jednocześnie to, że brzmienie ust. 1 powołanego przepisu jest jednoznaczne, a przy tym ustawodawca nie przewidział żadnej możliwości wyrównywania świadczenia osobom, które wystąpiły z wnioskiem o nie (o jego wypłatę) później, niż nabyły do niego prawo. Powołany przepis nie odwołuje się do "szczególnych warunków", "szczególnie uzasadnionych okoliczności", bądź zasad współżycia społecznego, które łagodziłyby jego rygoryzm.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażony został pogląd, zgodnie z którym występują szczególne okoliczności, które mogą skutecznie podważyć, wynikającą wykładni językowej art. 129 ust. 1, zasadę niemożliwości wypłacenia świadczenia za okres wsteczny (sprzed wniosku), a to przy zastosowaniu innych reguł interpretacyjnych, uwzględniających zwłaszcza cel renty rodzinnej i potrzebę zapewnienia środków utrzymania uprawnionym (wykładnia celowościowa). W dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego jako ww. okoliczności szczególne jawią się w praktyce sytuacje dotyczące ubiegania się o rentę rodzinną po osobie zaginionej, która po upływie 10 lat od zaginięcia następnie została uznana za zmarłą zgodnie z art. 29 § 1 k.c. (np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 11 maja 2006 r., I UK 320/05, OSNP rok 2007, nr 9-10, poz. 143, z dnia 10 lutego 2012 r., II UK 146/11, OSN rok 2013, nr 1-2, poz. 17, z dnia 3 kwietnia 2013 r., II UK 398/13), czy też przypadki pozbawienia uprawnionego prawa do świadczenia (jego wypłaty) na skutek obiektywnych okoliczności, na które uprawniony nie ma i nie może mieć wpływu (np. ubiegania się przez małoletnie dzieci o rentę rodzinną po zmarłej matce, gdy jednocześnie ich ojciec pozbawiony jest wolności w związku z tymczasowym aresztowaniem - (wyr. z 5.10.2006 r., I UK 117/06, OSNP 2007, Nr 23-24, poz. 357).

Jedyny wyjątek od wynikającej z art. 129 ust. 1 zasady ustawodawca przewidział w treści ust. 2 powołanego przepisu, który dotyczy wypłaty renty rodzinnej, ale i w tym przypadku przewidując ograniczenie, że w razie zgłoszenia wniosku o rentę rodzinną w miesiącu przypadającym (tylko) bezpośrednio po miesiącu, w którym nastąpiła śmierć ubezpieczonego, emeryta lub rencisty, rentę rodzinną wypłaca się od dnia śmierci, nie wcześniej jednak niż od dnia spełnienia warunków do renty przez uprawnionych członków rodziny.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy Sąd Okręgowy wskazuje, że w ustalonym stanie faktycznym – wbrew stanowisku strony skarżącej - nie dopatrywał się zaistnienia zdarzeń o charakterze szczególnym, stanowiących obiektywną przeszkodę do złożenia przez przedstawiciela ustawowego wnioskodawcy wniosku o wypłatę na jego rzecz świadczenia w miesiącu, w którym nastąpiła śmierć biologicznego ojca wnioskodawcy – K. H., tj. w sierpniu 2013 r. lub w miesiącu przypadającym bezpośrednio po tym miesiącu, tj. we wrześniu 2013 r. W ocenie Sądu Okręgowego za okolicznością taką nie może być uznany fakt, że przedstawiciel ustawowy małoletniego wnioskodawcy w sierpniu lub wrześniu 2013 r. nie dysponował dokumentem potwierdzającym pokrewieństwo pomiędzy wnioskodawcą i jego zmarłym ojcem biologicznym. Czasowy brak powyższego dokumentu nie tamował bowiem czynności złożenia przez przedstawiciela ustawowego wnioskodawcy do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wniosku o wypłatę renty rodzinnej. Wniosek niepełny, jak każdy wniosek ubezpieczonego skierowany do organu rentowego, powinien spowodować wszczęcie postępowania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 października 2009 r., I UK 125/09, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2016 r., II UK 152/15). Wniosek złożony bez dowodu potwierdzającego ojcostwo osoby, po której ma być przyznana renta rodzinna, może być bowiem po jego złożeniu uzupełniony po uprawomocnieniu się wyroku w sprawie ustalenia ojcostwa i wydaniu na jego podstawie odpisu aktu stanu cywilnego. Do tego czasu postępowanie w sprawie przyznania renty rodzinnej dziecku powinno zostać zawieszona z urzędu na podstawie art. 97 § 1 pkt 4 k.p.a. w związku z art. 124 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, skoro ustalenie ojcostwa jedynie konkretyzuje stronę stosunku faktycznego, wywołującego skutki prawne (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 października 1969 r., II CR 512/69, niepublikowane).

W toku postępowania pełnomocnik skarżącego nie wykazał również aby obiektywne przeszkody w uzyskaniu dokumentów potwierdzających pokrewieństwo wnioskodawcy i jego zmarłego ojca biologicznego istniały w okresie pomiędzy datą urodzenia wnioskodawcy (rok 2001), a datą śmierci jego ojca biologicznego (rok 2013).

W ocenie Sądu powyższe zaniechanie przedstawicielki ustawowej małoletniego wnioskodawcy wynikało z jej świadomej decyzji lub niezachowania należytej staranności w trosce o interesy małoletniego uprawnionego do renty, a nie z wystąpienia obiektywnych, niemożliwych do przewyciężenia, przeszkód i nie może stanowić podstawy do przyjęcia rozszerzającej - celowościowej wykładni przepisu art. 129 powołanej ustawy, pozwalającej na przyznanie wnioskodawcy renty rodzinnej po jego zmarłym ojcu biologicznym od dnia jego śmierci, tj. od dnia 7 sierpnia 2013 r.

Skoro zatem przedstawicielka ustawowa małoletniego wnioskodawcy – M. K. skierowała w jego imieniu w dniu 10 sierpnia 2015 r. do organu rentowego wniosek o rentę rodzinną po zmarłym K. H., to Zakład Ubezpieczeń Społecznych prawidłowo przyznał wnioskodawcy rentę rodzinną począwszy od dnia 1 sierpnia 2015 r., tj. od pierwszego dnia miesiąca, w którym złożono wniosek. W konsekwencji zaskarżoną decyzję organu rentowego uznać należy za prawidłową.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy uznał, że brak jest podstaw do zmiany zaskarżonej decyzji i na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

/RP/

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawcy.